

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-152 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 09-60/1474-390
Karar Tarihi : 23.12.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Harun ULU, Harun GÜNDÜZ, Burak SAĞLAM

C. ŞİKAYET EDEN : Girgin Petrol Ürünleri Paz. ve Tic. A.Ş.

20

Temsilcisi: Av.Murat BAŞMAN
Hamalbaşı Cad. No:28 K:6 Beyoğlu/İstanbul

D. HAKKINDA İLK İNCELEME

YAPILAN : BP Petrolleri A.Ş.
K2 Plaza Kozyatağı Mah. Sarı Kanarya Sok. No:14
34742 Kadıköy/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Girgin Petrol Ürünleri Paz. ve Tic. A.Ş. ile BP Petrolleri A.Ş. arasında yapılan ve BP Petrolleri A.Ş. lehine intifa hakkı tesis eden sözleşmenin 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddiası.

30

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 19.11.2009 tarih ve 8303 sayı ile intikal eden şikayet başvurusunda öne sürülen iddiaların 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde incelenmesi sonucu düzenlenen 15.12.2009 tarih ve 2009-1-152/İİ-09-HU sayılı İlk İnceleme Raporu, 17.12.2009 tarih ve REK.0.05.00.00-110/288 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-60 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet başvurusunda özetle;

40

- Şikayet edenin ortaklarının maliki bulunduğu Tekirdağ İli, Saraycık İlçesi'nde bulunan gayrimenkul üzerine, şikayet edilen BP Petrolleri A.Ş. (BP A.Ş.) lehine 11.5.1998 tarihinden itibaren 20 yıl müddetle intifa hakkı kurulduğu,

- İlk bayilik anlaşmasının yapılması ve intifanın kurulmasından sonra, taraflar arasındaki bayilik sözleşmesinin 14.10.2004 tarihinde 5 yıl süre ile yenilendiği,

ifade edilerek, söz konusu bu sözleşmenin 18.9.2003 tarihinden sonra ve 18.9.2005 tarihinden önce, yani uyum süreci içinde yapılmış olduğu için, intifa süresinin 18.9.2005 tarihinden değil, sözleşmenin yapılmış olduğu 14.10.2004 tarihinden başlamış olması ve 14.10.2009 tarihinde süresinin dolmuş olması gerektiği iddia edilmektedir. Bu çerçevede şikayetçi, taraflar arasında 11.5.1998 tarihli intifa sözleşmesinin 14.10.2009 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanabileceğine karar verilmesini talep etmektedir.

50

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak yapılan ve esasını BP A.Ş. lehine intifa hakkı veren sözleşmenin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı,
- Söz konusu dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.9.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edilebileceği

ifade edilmiştir.

60

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Rekabet Kurulunun konuyla ilgili olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, bayilik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü süresine etki eden intifa sözleşmeleri ve kira sözleşmelerinin tamamı tek bir dikey anlaşma olarak kabul edilmektedir. Bu dikey anlaşmalar ile bayiye 5 yıldan uzun süreli rekabet yasağı getirilmesi söz konusu dikey ilişkiyi grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

70 Şikayetçi ile BP A.Ş. arasında 1998 yılında intifa ve bayilik sözleşmesi bir dikey ilişki olarak kurulmuş olup, bu ilişki bayilik sözleşmesinin 2004 yılında yenilenmesiyle devam etmiştir. Şikayetçi, temel olarak, 18.9.2005 tarihi öncesinde yapılmış olan sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında azami hadde indirme prensibinin BP A.Ş. ile geçiş dönemi arasında yapıldığını, bu nedenle azami hadde indirme süresinin başlangıç tarihinin sözleşmenin yenilediği 14.10.2004 tarihi olarak alınmasını talep etmektedir. Bu noktada bir karara varılmasında şikayetçi ile BP A.Ş. arasındaki dikey ilişkinin başlangıç tarihi önem arz etmektedir.

80 Süresi beş yılı aşan intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ'de tanınan muafiyetten yararlanamamasının nedeni, bu sözleşmelerin, "rekabet yasağı"nın süresini fiilen uzatmasıdır. Bu nedenle beş yıllık sürenin tespitinde, dağıtıcı ve bayi arasında kesintisiz olarak süregelen dikey ilişkinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Burada sözü edilen dikey ilişkiden murat, taraflar arasındaki bayilik, intifa hakkı, kira, emanet, kredi ve benzeri sözleşmelerden oluşan hukuki ve iktisadi ilişki bütünüdür. Bu bağlamda, sürenin belirlenmesinde taraflar arasında devam eden rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihin esas alınması gerekmektedir. Taraflar arasındaki rekabet yasağı içeren bayilik sözleşmesi ile birlikte intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarih ise, rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilmelidir. Bayilik sözleşmesi sürmekteyken intifa ya da kira sözleşmelerinin sona erdirilmesi veya tam tersine, intifa veya kira sözleşmeleri sürmekteyken mevcut bayilik sözleşmesinin sona erdirilerek yeni bir bayilik sözleşmesi yapılması hallerinde, rekabet yasağı sona ermediğinden dikey ilişkinin de kesintiye uğramadığını kabul etmek gerekmektedir.

100 Bu açıklamalar çerçevesinde, şikayetçi ile BP A.Ş. arasındaki dikey ilişkinin 1998 yılında 20 yıl süreli yapılan intifa anlaşması ile başladığı ve günümüze kadar, yenilenen bayilik sözleşmesinden etkilenmeyerek, devam ettiği görülmektedir. Bu bağlamda şikayetçinin öne sürdüğü gibi dikey ilişkinin 2004 yılında yapılan bayilik sözleşmesi ile yeniden başladığı şeklinde bir iddiayı kabul etmek mümkün

görünmemektedir. Zira yukarıda yer verilen açıklamalarda açıkça ifade edildiği üzere, intifa sözleşmesi sürmekteyken mevcut bayilik sözleşmesinin sona erdirilerek yeni bir bayilik sözleşmesi yapılması hallerinde, rekabet yasağı sona ermediğinden dikey ilişkinin de kesintiye uğramadığı kabul edilecektir.

110 Öte yandan, 1998 yılında yapılan 20 yıllık bir intifa hakkına dayanan bu dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşar nitelikte rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği görülmektedir. Bununla birlikte, Rekabet Kurulunun akaryakıt sektörüne yönelik olarak daha önce almış olduğu kararlar çerçevesinde, 18.9.2005 tarihinden önce yapılmış olan ve bu tarih itibarıyla kalan süreleri beş yılı aşan anlaşmaların, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulama süresi bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Girgin A.Ş. ile BP A.Ş. arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden intifa sözleşmesinin 18.9.2005 tarihi itibarıyla kalan süresi 5 yılı aştığından, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirtilen kapsamda olduğu ve grup muafiyetinden yararlandığı anlaşılmaktadır.

J. SONUÇ

120 Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

- 1- Başvuru konusu akaryakıt istasyonuna ilişkin olarak yapılan ve esasını BP Petrolleri A.Ş. lehine intifa hakkı tesis eden sözleşmenin oluşturduğu dikey anlaşmanın 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
- 2- Söz konusu dikey anlaşmanın her iki tarafın açık iradesi olmaksızın hukuken veya fiilen 18.9.2010 tarihini aşacak şekilde cebren uzatılmaya çalışılması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun taraflara bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.